

Fjällräv

Alopex lagopus

Rödlistekategori: Akut hotad (CR)

Fotograf: Tomas Carlberg

Varför är fjällräv rödlistad?

Fjällräven var vid 1900-talets början allmän. Under goda år kunde stammen troligen uppgå till 10 000 individer. En mycket intensiv jakt medförde fridlysning 1928. Sedan dess har beståndet aldrig återhämtat sig. Under 2000-talet har antalet födslar pendlat mellan 1-35 och det låga antalet köns mogna individer (i genomsnitt färre än 50) medför att fjällräven kategoriseras som *Akut hotad* (CR) enligt D-kriteriet (D1)

Ekologi

Fjällräven kan påträffas i hela det svenska kalfjällsområdet. Genetiska studier har emellertid visat att arten numera är koncentrerad till fyra delområden med begränsad spridning mellan dessa. För sin fortplantning är fjällräven bunden till traditionella boplatser (lyor). Lyorna är i allmänhet belägna högt på fjällheden där substratet är lättgrävt och väl-dränerat, ofta på åsar eller kullar. När tillgången på föda är god (sork och fjällämmel) föds stora kullar, upp till i extremfall 16 ungar. När födotillgången tryter uteblir ofta föryngringen och överlevnaden minskar dramatiskt. Vintertid utgör kadaverförekomst närmast ett livsvillkor.

Hotfaktorer

Rödräven, som har expanderat in i fjällområdena, konkurrerar om lyor och dödar ofta fjällrävsungarna. De regelbundna smågnagartopparna har uteblivit eller varit på låga nivåer under ett par decennier vilket medfört dålig föryngring. Fjällrävens låga numerär innebär en ökad risk för inavel och ökade svårigheter att hitta en partner. Åtgärderna för att rädda fjällräven har fått medel från EU/Life, som dock nyligen avslutats. Fjällrävens står därmed inför en stor risk att totalt försvinna från Sverige.

Åtgärder

Man har under en längre tid försökt öka fjällrävens chanser att återhämta sig bl.a. genom stödutfodring sommar som vinter, kontroll av rödräv samt att utveckla samordnade åtgärdsplaner för Sverige, Finland och Norge.

Övrigt

De äldsta och mest använda lyorna kan ha uppemot 150 ingångar.

Fjällräven är ett exempel på en art som står inför risken att helt försvinna från landet på grund av en extremt liten population.